

Oponentský posudek bakalářské práce Víta Marušáka *Poezie Františka Hrubína ve 40. letech 20. století*

Ve své diplomové práci, soudě podle názvu, si Vít Marušák stanovil poměrně složitý a blíže nespecifikovaný úkol, a to pojednat o poezii Františka Hrubína 40. let. Oponentova pozornost se proto stupňuje, neboť jde vlastně o jedno z nesložitějších období, v němž Hrubínova poezie (pro dospělé a též pro děti) procházela zcela zásadními proměnami, a to nejen z hlediska výrazového, ale zejména z perspektivy proměňující se životní perspektivy a zkušenosti. Čili téma pro rámec bakalářské práce nadmíru rozvětvené a komplikované. Podobně i tematické upřesnění v abstraktu práce, tedy zaměření na „válečnou“ poezii, jakkoli se může zdát, že tu dochází k hlubší specifikaci, je vlastně zúžení rovněž zdánlivé, protože i tzv. „válečná“ poezie Hrubínova je celek proměnlivý, disparátní – ostatně, příkop, který autor vyhloubil mezi *Včelím plástem* (1940) a souborem *Chléb s ocelí* (1945) je nepochybně jedním z největších mariánských příkopů soudobé české poezie a ukazuje na hloubku, složitost a protikladnost doby, v níž tento básník (a s ním řada dalších lyrických souputníků) zrála a vrhala se vstříc poválečným osudům. Hned na úvod řečeno – právě kolísání, nedourčenost a váhání, které titul a rámcové vymezení práce představují, je první a jedinou závažnější výtkou, kterou vůči předložené práci mám. Zkrátka kdyby autor přímo řekl a v titulu uvedl, že se bude zabývat Hrubínovou sbírkou *Včelí plást* jako metonymickou zástupkou jeho tvorby na prahu 40. let, mnohemu znejistělému váhání zmateného čtenáře by se předešlo, a energie by hned zpočátku mohla plynout směrem k porozumění celé škále pozoruhodných analýz, které zakládají soustředěnou, na adekvátní pramenné a sekundární literatuře založenou interpretaci Hrubínovy knihy a přispívají nejedním vskutku podnětným postřehem k formování Hrubínovy lyriky.

Vít Marušák tedy svoji práci založil na podrobném čtení Hrubínova *Včelího plástu*. Práci založil literárněhistoricky, zvolil filologicky orientovanou metodologickou perspektivu (hlásí se konkrétně k metodice „lingvoliterární“, jak ji rozvinul Alexandr Stich), které se pokouší vyjít všestranně vstříc. Svůj pohled opírá nejprve o průzkum soudobé literárněkritické reflexe, které se sbírce dostalo. V krátkých komentářích glosuje postupy jednotlivých různorodých recenzentů, všímá si shodných charakteristik i specifik, k nimž kritikové dospěli. Poté se zaměřuje na charakteristiku kompozice a výrazových konstant zkoumané básnické knihy, přičemž důraz klade zejména na tematické konstanty času a víry, které ve sbírce dominují a jsou bezesporu klíčovými pilíři, na nichž lze postavit možnou interpretaci sbírky. Je třeba říci, že zde autor postupuje nadmíru poučeně, k textu citlivě a múzicky; právě interpretační skici časových relací, spojených s religiózním přesahem, jež se klíčově podílejí na stylizaci lyrického subjektu Hrubínovy rané válečné lyriky, považují za nejcennější přínos práce.

Možné perspektivy dalšího rozvinutí předloženého textu vidím v těchto momentech. Jak vyplývá již z recepcce soudobých literárněkriticky založených ohlasů, byla Hrubínova poezie soustavně srovnávána s lyrikou jeho souputníků, předně s Janem Zahradníčkem (jak si autor správně všímá), ale i s dalšími básníky. Jakkoli je jasné, že prioritní sondáž Víta Marušáka mířila „do útroby“ konkrétní knihy, rozhodně by výkladů prospěla série dalších kontextových sond do organismů sourodě založených knih (zde myslím hlavně na Zahradníčka, Seiferta, ale také Palivce, jako určitý kontrast by byl zajímavý Halas). Dále se domnívám, že svůj nepopíratelný přínos by mělo rozvinutí perspektivy řekněme „vnitřního“ kontextu díla, tedy

srovnání *Včelího plástu* s bezprostředně následující Hrubínovou lyrickou produkcí, zde hlavně se *Zemí sudičkou* (1941) a *Cikádami* (1943), které vlastně latentně, ovšem uchopitelně zviditelňují onen zdánlivě náhlý skok k *Chlebu s ocelí*, zvláště v rovině výrazového oprošťování, proměny rytmizace, průniků tendenčních témat apod. A do třetice by práci rozhodně prospěla detailnější práce s charakteristikou toho, co Hrubína, onoho šaldovsky řečeno „mámvého melodika“, charakterizovalo nejvíce, tedy analýza rytmizace, zvukových valér a rýmových postupů. K této analýze má autor ostatně všechny předpoklady, což dokládá mj. na postřezích vztahujících se k sonetu a sonetovému věnci a jeho roli a funkci v Hrubínově lyrické výpovědi.

Práce Víta Marušáka splňuje požadavky kladené na práci atestační, vstupuje navíc do živého dialogu se současným hrubínovským bádáním, doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji klasifikaci „výborně“.

Praha 1. června 2020

doc. PhDr. Jan Wiendl, Ph.D.